

Наша Слова

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 2 (1205) 14 СТУДЗЕНЯ 2015 г.

Дарагія сябры "Нашага слова"!

У гэтым квартале мы маем значнае паніжэнне падпіскі ў асобных раёнах. Закончылася акцыя "Бліжэй да чытача", у ходзе якой на газету былі падпісаны 318 школ краіны. Разам з тым вырасла падпіска ў Менску, Наваполацку, Шаркаўшчыне, Вважыце і ў некаторых іншых месцах. Дзякуй усім, хто прыклаў сілы да справы падпіскі. Разам з тым яшчэ засталіся раёны, куды не паступае ніводнага нумара газеты.

Кастрычнік Студзень

Берасцейская вобласць:		
Баранавічы р.в.	58	18
Бяроза р.в.	10	8
Белаазёрск р.в.	1	1
Бярэсце гор.	13	11
Ганцавічы р.в.	1	-
Драгічын р.в.	1	1
Жабінка р.в.	1	1
Іванавічы р.в.	1	1
Івацэвічы р.в.	10	8
Камянец р.в.	1	1
Кобрын гор.	39	1
Лунінец гор.	3	2
Ляхавічы р.в.	1	1
Маларыта р.в.	1	1
Пінск гор.	7	7
Пружаны р.в.	25	7
Столін р.в.	1	1
Усяго:	174	70

Кастрычнік Студзень

Ст. Дарогі р.в.	1	-
Стоўбцы р.в.	5	3
Узда р.в.	2	2
Чэрвень р.в.	3	3
Усяго:	483	403

Гомельская вобласць:

Буда-Кашалёва	4	4
Брагін р.в.	-	1
Ветка р.в.	1	1
Гомель гор.	29	24
Гомель РВПС	1	3
Добруш р.в.	2	-
Ельск р.в.	1	-
Жыткавічы р.в.	32	15
Жлобін гор.	3	3
Калінкавічы гор.	1	1
Карма р.в.	-	-
Лельчыцы р.в.	2	1
Лоеў р.в.	1	1
Мазыр гор.	2	4
Акциябарскі р.в.	1	2
Нароўля р.в.	-	-
Петрыкаў р.в.	2	1
Рэчыца гор.	2	1
Рагачоў гор.	1	1
Светлагорск гор.	2	3
Хойнікі р.в.	-	1
Чачэрска р.в.	2	3
Усяго:	90	70

Гарадзенская вобласць:

Бераставіца	2	3
Ваўкавыск гор.	10	9
Воранава р.в.	6	5
Гародня гор.	44	39
Гародня РВПС	19	20
Дзятлава р.в.	15	12
Зэльва р.в.	4	2
Іўе р.в.	2	1
Карэлічы р.в.	4	4
Масты р.в.	2	4
Наваградск гор.	5	3
Астравец р.в.	5	4
Ашмянны р.в.	3	5
Смаргонь гор.	3	3
Слонім гор.	7	6
Свіслач р.в.	4	4
Шчучын р.в.	3	1
Ліда	57	17
Усяго:	195	142

Магілёўская вобласць:

Бабруйск гор.	3	4
Бялынічы р.в.	2	1
Быхаў р.в.	-	2
Глуск р.в.	1	1
Горкі гор.	2	1
Дрыбін р.в.	1	1
Кіраўск р.в.	2	1
Клічаў р.в.	1	-
Клімавічы р.в.	1	1
Касцюковічы р.в.	1	1
Краснаполле р.в.	1	1
Крычаў р.в.	-	2
Круглае р.в.	2	2
Меціслаў р.в.	2	2
Магілёў гор.	29	21
Магілёў РВПС	1	2
Асіповічы гор.	11	12
Слаўгарад р.в.	2	1
Хоцімск р.в.	1	1
Чэрыкаў р.в.	-	2
Чавусы р.в.	1	1
Шклоў р.в.	2	3
Усяго	66	63

Усяго на краіне: 1200 855

Рэспубліканская Рада ТБМ

11 студзеня 2015 г., у нядзелю, у сядзібе ТБМ у Менску адбылася чарговая Рада ТБМ. На паседжанні Рады былі разгледжаны наступныя пытанні:

1. Справаздача старшыні ГА "ТБМ імя Ф. Скарыны" за 2014 год.
2. Прыняцце Плана дзейнасці ТБМ на 2015 год.
3. Прыняцце Пастановы Рады ГА ТБМ "Аб памеры складак сяброў ТБМ".
4. Аб ініцыяцыі працы па ўнясенні зменаў "У закон аб мовах Рэспублікі Беларусь" і ўключэнні Закона "Аб дзяржаўнай падтрымцы беларускай мовы" ў план падрыхтоўкі праектаў нарматыўных прававых актаў Нацыянальнага цэнтра заканадаўства і прававых даследаванняў.
5. Прыняцце Пастановы Рады ГА ТБМ "Аб зменах у складзе Сакратарыята ГА ТБМ".
6. Рознае.

Рада зацвердзіла Справаздачу старшыні ГА "ТБМ імя Ф. Скарыны" за 2014 год, прыняла План дзейнасці ТБМ на 2015 год з улікам паправак і прапаноў сяброў Рады.

Рада ўстанавіла колькасць склад рабочай групы па ўнясенні зменаў "У закон аб мовах Рэспублікі Беларусь" і ўключэнні Закона "Аб дзяржаўнай падтрымцы беларускай мовы" ў план падрыхтоўкі праектаў нарматыўных прававых актаў Нацыянальнага цэнтра заканадаўства і прававых даследаванняў і прызначыла Дзяніса Тушынскага кіраўніком групы, а Тацяну Фадзееву намеснікам.

Рада ўключыла ў склад Сакратарыята ТБМ Тацяну Навасельскую.

Рада ТБМ паставіла ўвесці з 1 лютага 2015 г. наступныя памеры складак для сяброў арганізацыі (за год):

1. Працоўныя - 70 тысяч.
2. Пенсіянеры - 30 тысяч.
3. Беспрацоўныя - 10 тысяч.
4. Студэнты - 20 тысяч.
5. Школьнікі - 5 тысяч.
6. Грамадзяне Расіі - 250 расійскіх рублёў.
7. Грамадзяне Украіны - 50 грыўняў.
- грамадзяне Еўразвязу - 7 еўра
- грамадзяне іншых краін - 10 долараў ЗША.

Рада заслухала паведамленне ўладзіміра Коласа па сітуацыі ў ЕГУ і выражала пазіцыю ТБМ па гэтым пытанні.

Наш кар.

ЯРАСЛАВУ КЛІМУЦЮ - 75

КЛІМУЦЬ Яраслаў Іванавіч (10.01.1940, в. Вострава Мастоўскага р-на), беларускі крытык і літаратуразнавец, педагог. Кандыдат філалагічных навук (1979). Дацэнт (1982). Сябар Саюза беларускіх пісьмэннікаў (1996). З сялянскай сям'і. Вучыўся ў Востраўскай пачатковай школе, у Гудзевіцкай СШ Мастоўскага р-на. У 1958-59 працаваў у калгасе, у сельскай краме. У 1959-62 - у войску. Скончыў філфак БДУ (1967). У 1967-68 - настаўнік 8-годкі ў в. Дубаўцы (Ваўкавыскі р-н), у 1968-69 - у рэдакцыі уздзенскай райгазеты "Чырвоная зорка". У 1969-75 выкладаў беларускую мову і літаратуру у Ліцвянскай СШ на Уздзеншчыне. З 1975 працуе на кафедры беларускай літаратуры Магілёўскага педінстытута (ўніверсітэта). Завочна скончыў аспірантуру ў Інстытуце

літаратуры Акадэміі навук Беларусі. У 1979 г. абараніў кандыдацкую дысертацыю ("Якуб Колас і руская савецкая паэзія", нав. кіраўнік - доктар філалагічных навук Ю.С. Пшыркоў). Чытаў курсы ўвядзін у літаратуразнаўства, гісторыі беларускай літаратуры, гісторыі беларускай літаратурнай крытыкі, літаратурнага крэатыва і інш. З 1989 па 2001 год быў дэканам філалагічнага факультэта. Ініцыятар і актыўны ўдзельнік стварэння ўніверсіцэцкага літаратурнага музея. Першы літаратурна-крытычны выступ - у раённым друку ў 1967, у рэспубліканскім публікуеца з 1974.

Сфера асноўных навуковых інтарэсаў Я. Клімуця - узаемазвязі славянскіх літаратур, творчасць Я. Купалы і Я. Коласа, сучасная беларуская проза. Апублікаваў манаграфію "Жыццёвае традыцый: Якуб Колас і руская савецкая паэзія" (Мінск, 1985) і каля 140 літаратурна-крытычных артыкулаў.

З 2006-2007 навучальнага года з'яўляецца сумяшчальнікам па кафедры беларускай літаратуры (асноўнае месца працы - кафедра англійскага, агульнага і славянскага мовазнаўства).

Старшыня Магілёўскай абласной арганізацыі ТБМ імя Ф. Скарыны.

Вікіпедыя.

Заява Сакратарыята ТБМ

ў абарону гонару і годнасці сябра
"Згуртавання беларусаў свету
"Бацькаўшчына" Хведара Нюнькі

На адрас нашай арганізацыі і прыватныя адрасы сяброў ТБМ рассылаюцца лісты, у якіх ачарняецца асоба спадара Хведара Нюнькі, і такім чынам уносіцца раскол у міжнародны беларускі рух.

Сакратарыят ТБМ лічыць такія паводзіны асобных дзеячаў, а таксама некаторых сродкаў масавай інфармацыі, у тым ліку і беларускай службы "Радыё Свабода", непрымальнымі. Складваецца ўражанне, што гэта кампанія публічнага ганьбавання паважанага намі чалавека кіруюцца з аднаго цэнтра з мэтай у чарговы раз раскалоць і пасварыць паміж сабой беларускіх патрыётаў, якія намагаюцца адстаяць сапраўдную незалежнасць нашай краіны ў няпростых сучасных геапалітычных абставінах. Мы ведаем спадара Хведара Нюньку, які шмат гадоў актыўна супрацоўнічае з ТБМ і заслугоўвае пашаны і павагі, як крыштальна чыстага чалавека, асабліва ў адносінах да фінансаў.

Сакратарыят ТБМ цалкам салідарны з пазіцыяй ЗБС "Бацькаўшчына" і рэдактарам газеты "Беларус" у Нью-Ёрку Ганнай Сурмач (поўны тэкст чытайце на zbsb.org) і заклікае ўсіх тых, хто лічыць сябе патрыётам Беларусі, выказацца ў падтрымку Хведара Нюнькі.

8 студзеня 2015 г.

г. Менск.

ISSN 2073-7033

9 772073 703003 >

План дзейнасці

Грамадскага аб'яднання "Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны" на 2015 год

№	Назва мерапрыемства	Тэрмін выканання	Адказны за правядзенне	№	Назва мерапрыемства	Тэрмін выканання	Адказны за правядзенне							
1.	Асветніцка-педагагічная праца - з бацькамі, дзеці якіх пойдучы ў дзіцячыя садкі і першыя класы ў 2014-2015 навучальным годзе; - з бацькамі і іх дзецьмі, якія навучаюцца ў рускамоўных і беларускамоўных адукацыйных установах; - з арганізацыямі і ўстановамі з мэтай прапаганды беларускай мовы і літаратуры; - правядзенне курсаў беларускай мовы і беларусказнаўства. - звярнуцца да дзяржаўных і недзяржаўных тэлеканалаў па дапамозе ў стварэнні беларускамоўных класаў.	На працягу года	Бацькоўскі камітэт, рэгіянальныя структуры ТБМ		заслужанага доктара медыцыны. 75 гадоў з дня нараджэння Пузыні Ўладзіміра Якубавіча (1940-2012), беларускага майстра-рэстаўратара музычных інструментаў. 125 гадоў з дня нараджэння Вінцука Адважнага, беларускага пісьменніка, каталіцкага святара. 3 мяст. Гальшаны (Ашмянскі р-н). Памёр у 1978 г. 25 гадоў з часу стварэння (1990) Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына". 125 гадоў з дня нараджэння Аляксандра Савіча, беларускага гісторыка, доктара гістарычных навук, прафесара. 3 в. Лапеніца (Ваўкавыскі р-н). Памёр у 1957 г. 90 гадоў з дня нараджэння Валянціна Ермаловіча, заслужанага работніка культуры Беларусі 25 гадоў таму пачала выходзіць газета "Наша слова", орган "Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны". 120 гадоў з дня нараджэння Тамаша Грыба, беларускага грамадска-палітычнага і культурнага дзеяча, доктара філасофіі. 3 в. Паляны (Смаргонскі р-н). Памёр у 1938 г. 100 гадоў з дня нараджэння Васіля Іванавіча Матэвушова (1915 - 1974), беларускага паэта. 175 гадоў з дня нараджэння Францішка Багушэвіча, беларускага пісьменніка, пачынальніка беларускага нацыянальнага адраджэння, удзельніка паўстання супраць царызму ў 1863-1864 гг. Памёр у 1900 г. 150 гадоў з дня нараджэння Старога Ўласа (сапр. Сівы-Сівіцкі Ўладзіслаў Пятровіч, 1865-1939), беларускага паэта. 125 гадоў з дня нараджэння Янкі Нёманскага. Беларускага пісьменніка, эканаміста, акадэміка Беларускай акадэміі навук. 3 в. Шчорсы (Навагрудскі р-н). Загінуў у 1937 г. 130 гадоў з дня нараджэння Сымона Рака-Міхайлоўскага, беларускага грамадска-палітычнага і культурнага дзеяча. У 1918-1920 гг. настаўнічаў у Гародні, у 1920-1922 гг. - у Барунах (Ашмянскі р-н.) Загінуў у 1938 г. 75 гадоў з дня нараджэння Віктара Казько (1940), беларускага пісьменніка. 120 гадоў з дня нараджэння Ігната Дварчана, беларускага грамадска-культурнага дзеяча, педагога, паэта, доктара філасофіі. 3 в. Погіры (Дзятлаўскі р-н). Загінуў у 1937 г. 25 гадоў з дня адкрыцця літаратурна-мемарыяльнага музея Ф. Багушэвіча ў Кушлянах (Смаргонскі р-н). 125 гадоў з дня нараджэння Краўцова Макара (сапр. Касцевіч Макар Мацвеевіч, 1890-1939), беларускага паэта, перакладчыка, крытыка, публіцыста. 25 гадоў таму (1990 г.) Вярхоўны Савет БССР прыняў Дэкларацыю аб дзяржаўным суверэнітэце БССР. 175 гадоў з дня нараджэння Альгерда Абуховіча (псеўд. Граф Бандзінеці, 1840-1898), беларускага паэта, мемуарыста, перакладчыка. 225 гадоў з часу нараджэння Івана Іванавіча Грыгаровіча (1790-13.11.1852 г.), гісторыка, археографа, мовазнаўцы. 250 гадоў з дня нараджэння Міхала Клеафаса Агінскага, беларускага і польскага дзяржаўнага, ваеннага і культурнага дзеяча, кампазітара. Жыў у маентку Залессе (Смаргонскі раён) у 1802-1823 гг. Памёр у 1833 г. 75 гадоў з дня нараджэння Кастуся Тарасова. 125 гадоў з дня нараджэння Сяргея Палуяна (1890-1910), пісьменніка, крытыка, публіцыста. 525 гадоў з часу нараджэння Францішка Скарыны. 475 гадоў з часу нараджэння Васіля Мікалаевіча Цяпінскага (каля 1540, маэнтак Цяпіна каля Лепеля - 1603?), асветніка-гуманіста, пісьменніка, кнігавыдаўца. 225 гадоў з часу нараджэння Яна Баршчэўскага (каля 1790, в. Мурагі, цяпер Расонскі р-н - 12.03.1851), пісьменніка, аўтара кнігі "Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях". 95 гадоў Слуцкага збройнага чыну.	26 лютага 4 сакавіка 6 сакавіка 13 сакавіка 17 сакавіка 17 сакавіка 19 сакавіка 19 сакавіка 21 сакавіка 23 сакавіка 12 красавіка 14 красавіка 23 красавіка 8 чэрвеня 9 чэрвеня 30 чэрвеня 27 ліпеня 6 жніўня 12 верасня 7 каст-чніка 10 каст-чніка 19 каст-чніка		13.	Адзначыць наступныя даты: 25 гадоў таму назад (1990 г.) Вярхоўны Савет БССР прыняў закон "Аб мовах Беларускай ССР". 500 гадоў з дня нараджэння Мікалая Радзівіла Чорнага, дзяржаўнага, ваеннага і культурнага дзеяча Вялікага Княства Літоўскага. Памёр у 1565 г. 125 гадоў з дня нараджэння Казіміра Свяяка, беларускага паэта, каталіцкага святара. 3 в. Барані (Астравецкі р-н). Памёр у 1926 г. 100 гадоў з дня нараджэння Анатоля Бярозкі (сапр. Смаршчок Мацей, 1915-2008), беларускага паэта,	26 студзеня 4 лютага 19 лютага 19 лютага	Сакратарыят, "Наша слова"	Сакратарыят, "Наша слова"	1 студзеня 10 студзеня 3 ліпеня	Сакратарыят, "Наша слова"
2.	Праца рэгіянальных арганізацый ТБМ па захаванні і адкрыцці беларускамоўных адукацыйных устаноў: збор подпісаў, лісты ў дзяржаўныя ўстановы, пікеты і інш.	На працягу года	Рэгіянальныя структуры ТБМ, Менская гарадская арганізацыя ТБМ, Сакратарыят (каардынацыя)											
3.	Супрацоўніцтва з дзяржаўнымі структурамі па пытанні выкарыстання дзяржаўнай беларускай мовы, Міністэрствам сувязі па пытаннях выпуску беларускамоўнай прадукцыі.	На працягу года	Сакратарыят (каардынацыя)											
4.	Супрацоўніцтва з банкаўскімі структурамі па пытаннях афармлення на беларускай мове бланкаў, рэквізітаў і іншай банкаўскай прадукцыі.	На працягу года	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ											
5.	Праца з прадпрыемствамі і прадпрыемальнікамі па ўкараненні беларускамоўнага афармлення выпускаемай прадукцыі.	На працягу года	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ											
6.	Работа па пашырэнні кола падпісчыкаў і чытачоў на "Наша слова", "Новы час", "Верасень" і іншыя беларускамоўныя газеты і часопісы.	На працягу года	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ											
7.	Правядзенне гістарычных і літаратурных сустрэч у межах кампаніі "Будзьма".	На працягу года	Сакратарыят, першасныя суполкі ТБМ А. Трусаў											
8.	Святкаванне Міжнароднага дня роднай мовы. Правядзенне круглых сталаў, сустрэч з чытачамі (разам з пісьменнікамі і журналістамі). Агульнанацыянальная дыктоўка.	21 лютага 15 сакавіка 25 сакавіка	Сакратарыят, Мінская гарадская арганізацыя ТБМ, абласныя і раённыя структуры ТБМ											
9.	Забеспячэнне дзейнасці інтэрнет-партала ТБМ.		Сакратарыят											
10.	Правядзенне Міжнароднай канферэнцыі "Моўныя правы і іх абарона"	28 сакавіка	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ											
11.	Адзначыць Еўрапейскі дзень моваў.	верасень	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ											
12.	Маніторынг моўнай сітуацыі і стану з моўнымі правамі	На працягу года	Сакратарыят, рэгіянальныя структуры ТБМ											
13.	Конкурсы-агляды мясцовага друку ў рэгіёнах Беларусі "З беларускім словам"	На працягу года	Рэгіянальныя структуры ТБМ											

Яе нікому не адняць

Лёс міласцівы да мяне
Быў у ваенныя часіны.
І сёння скардзіцца мне грэх -
Няма для гэтага прычыны.

І што не здзейснена тады,
Надыйдзе дзень - і акрыяе,
Зноў праз імклівыя гады
Сцяг гістарычны залунае.

У незваротнасць не спылыло
Жыцця ніводнае імгненне.
Я добра помню, што было
На першай хвалі Адраджэння.

І мова родная гучаць
У Беларусі годна будзе,
Яе нікому не адняць,
Бо ў сэрцах захавалі людзі.

Ва ўвесь голас

Я сын твой, Радзіма, а ты мая маці,
Мяне не разлучаць ніколі з табой.
За роднае слова я буду трымацца
Пакуль не сыду ў незваротны спакой.

І сёння, калі недавумкі спрабуюць
Зняважыць твой гонар, цябе аблыгаць,
Я тым, хто табой бессаромна гандлюе,
Хачу ва ўвесь голас рашуча сказаць:

- Прэч брудныя рукі ад Маці-Радзімы!
Вы, д'яблы служкі, куды вас нясе?
Ніколі вам, як бы ўпарта не пнуліся,
Радзіму маю не адняць у мяне!

Фелікс Шкірманкоў

Канстытуцыйны суд пра моўны баланс

**Канстытуцыйны Суд
Рэспублікі Беларусь
Сакратарыят**

вул. К.Маркса, 32, 220016, г. Мінск
тэл./факс (+375-17) 227 52 09
e-mail: ksrb@kc.gov.by

26.12.2014 № 01-02-04/303

На № _____ ад _____

**Конституционный Суд
Республики Беларусь
Секретариат**

ул. К. Маркса, 32, 220016, г. Минск
тел./факс (+375-17) 227 52 09
e-mail: ksrb@kc.gov.by

Старшыні ГА "Таварыства
беларускай мовы
імя Францішка Скарыны"
Трусаву А.А.

Паважаны Алег Анатольевіч!
Ваш зварот па пытанні ўзбуджэння ў адпаведнасці з артыкулам 158 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб канстытуцыйным судаводстве" вядзення па справе аб устараненні ў заканадаўстве аб мовах прабелаў, выключэнні ў ім калізій і прававой нявызначанасці вывучаны ў Канстытуцыйным Судзе Рэспублікі Беларусь.

Пытанне аб роўным выкарыстанні дзвюх дзяржаўных моў неаднаразова разглядалася Канстытуцыйным Судом як у парадку абавязковага папярэдняга кантролю канстытуцыйнасці законаў, так і ў парадку рэалізацыі права ўносіць Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь, у палаты Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, іншыя дзяржаўныя органы ў адпаведнасці з іх кампетэнцыяй прапановы аб неабходнасці ўнясення ў акты заканадаўства змяненняў і (або) дапаўненняў, прыняцця новых нарматыўных прававых актаў.

Прававыя пазіцыі Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь па розных пытаннях выкарыстання беларускай мовы ў грамадскіх адносінах выкладзены, у прыватнасці, у рашэннях ад 4 снежня 2003 г. "Аб выкарыстанні беларускай і рускай моў у сферах абслугоўвання, абароту пластыкавых картчак і ў сістэме дзяржаўнага сацыяльнага страхавання", ад 10 лістапада 2010 г. "Аб адпаведнасці Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь Закона Рэспублікі Беларусь "Аб найменнях географічных аб'ектаў", ад 29 чэрвеня 2012 г. "Аб адпаведнасці Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь Закона Рэспублікі Беларусь "Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя законы Рэспублікі Беларусь па пытаннях адукацыі".

Так, Канстытуцыйны Суд адзначыў, што згодна з артыкулам 13 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб мовах у Рэспубліцы Беларусь" (далей - Закон аб мовах) на транспарце, у гандлі, у сферы медыцынскага і бытавога абслугоўвання выкарыстоўваецца беларуская або руская мова. Аднак пры фармальна-юрдычным раўнапраўі дзяржаўных моў на практыцы баланс іх выкарыстання не заўсёды захоўваецца. У сувязі з гэтым у мэтах забеспячэння фактычнай роўнасці дзяржаўных моў Канстытуцыйны Суд прапанаваў разгледзець пытанне аб унясенні ў Закон аб мовах і іншыя акты заканадаўства змяненняў і дапаўненняў (рашэнне ад 4 снежня 2003 г.).

Рэалізацыя прапаноў Канстытуцыйнага Суда адносіцца да сферы дзейнасці Парламента - Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь.

У сувязі з выкладзеным паведамляем, што падстаў для ўзбуджэння вядзення па справе ў адпаведнасці з артыкулам 158 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб канстытуцыйным судаводстве" і паўторнага разгляду пытанняў, па якіх Канстытуцыйны Суд раней прымаў рашэнні, не ўстаноўлена.

Начальнік Сакратарыята А.В. Каравай.

Людцы добрыя, пачуйце вялікіх беларусаў

Чаму ж мы не хочам слухацца нашых беларускіх вялікіх людзей? Ва ўсім свеце народы цэняць сваіх пракоў, людзей таленавітых, якія клікалі сваіх землякоў да міру, свабоды, незалежнасці. Заклікалі свой народ любіць усё сваё блізкае, роднае, звалі шанавалі сваю мову, культуру, народныя традыцыі і абрады, ведаць гісторыю роднага краю. І народ іх слухаўся.

І толькі мы, беларусы, як аглухлі да заклікаў славытых сыноў нашай Бацькаўшчыны. І мучыць многіх пытанне: "Чаму мы не хочам чуць тых, хто дзеля нашага дабра рабіў усё, каб мы вольна пачуваліся ў роднай старонцы, каб любілі і шанавалі усё сваё роднае, блізкае, беларускае.

Давайце яшчэ і яшчэ раз паслухаем тых заклікі нашых славытых, вялікіх беларусаў і задумаемся.

Пачнём з Мацея Бурачка. З вялікага беларуса Францішка Багушэвіча. Хто не ведае яго "Бог не роўна дзэле", "Дурны мужык, як варона", "Кепска будзе"... Вялікі і славыты сын беларускага народа ўсё сваё жыццё прысвяціў барацьбе за лепшую долю беларуса, зваў яго да волі і свабоды. Ф. Багушэвіч, звяртаючыся да братаў-беларусаў, мольна прасіў: "Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі!" Чаму гэты кліч не даходзіць да большасці беларусаў і ў першую чаргу да ўлады, да кіраўнікоў нашай краіны? Адказ можа быць толькі адзін: і людзей, і ўладу апанавала глухага. Усякую хваробу неабходна лячыць. Толькі дзе тых дактары? На гэтае пытанне таксама ёсць адказ. Але гэты адказ патрабуе, каб кіраўнічыя вярхі краіны адчулі сябе беларусамі, каб адчулі адказнасць за лёс беларускага народа, за лёс Бацькаўшчыны. Трэба знайсці і ліквідаваць прычыну, з-за якой узнікла хвароба, і хвароба знікне сама па сабе. Людцы добрыя, пачуйце мудрага Мацея Бурачка!

А вось што сказаў класік беларускай

літаратуры Максім Багдановіч, якога народ называў Максімам Кніжнікам. *"Беларусы! Мы вялікі народ, нас 12 млн., шырока раскінуліся мы і спрадзеку жывём тут. Гэта наш край, наша старонка. Калісьці ў нас было сваё гасударства, скрозь чутно было нашу беларускую гаворку. У ёй пісаліся законы, разбіралі справы на судах, вучылі ў школах, друкавалі кнігі, спраўлялі набажэствы ў цэрквах... І ўсе размаўлялі па-нашаму: і чыноўнікі, і паны, і вялікія князі, што правілі гасударствам. Не пакіньце свае гаворкі, сваіх песняў, сваіх звычайў - свайго кроўнага, спрадвечнага, беларускага!"*

І што мы маем сёння? На мове беларускай не гавораць ні чыноўнікі, ні паны, вялікія князі не мовяць па-беларуску. Імі забыта ўсё кроўнае, спрадвечнае, беларускае. А што народ? Ён смела ідзе туды, куды вядзе ўлада і кіраўніцтва краіны. Што яму Максім Кніжнік са сваімі заклікамі і зваротамі? Баюся, што пра іх народ у шэрай масе сваёй і не ведае.

У Максіма Багдановіча, не глядзячы на тое, што амаль усё сваё кароткае жыццё пражыў у Ніжнім Ноўгарадзе і Яраслаўлі, балела душа аб радзімай старонцы. Ён сам не адрокся ад беларускай мовы, не кінуў яе на глум і здзек. Шанаваў усё беларускае, бараніў ад гібелі родную мову, культуру беларусаў і гераічную гісторыю Бацькаўшчыны. І клікаў усіх беларусаў шанавалі і любіць, берагчы і перадаць у спадчыну дзецям і ўнукам наша роднае слова, беларускую мову, якая з'яўляецца падмуркам беларускай нацыі.

Са сваімі палымянымі словамі звярталіся да беларусаў вялікія Купала і Колас, Броўка і Танк, Мележ і Шамякін, Караткевіч і Быкаў, Барадулін і Бураўкін... І ўсіх немагчыма нават пералічыць. Але, на вялікі жаль, іх не хоча чуць ўлада і кіраўніцтва краіны.

Уладзімір Гук, г. Пінск.

Новы Запавет па-беларуску

У менскім выдавецтве "Пазітыў-цэнтр" 3000-м накладам з друку выйшаў "Новы Запавет" Госпада нашага Ісуса Хрыста. З грэцкай мовы на беларускую Новы Запавет пераклаў вядомы літаратар Анатоль Клышка.

Нашаму карэспандэнту перакладчык сказаў, што пераклад рабіўся з памяццю аб запавеце з амаль пяцісотгадовай даўніны нашага Францыска Скарыны - "з великою пильностью", з увагай да кожнага верша, да кожнага слова як надзвычайнага дакумента.

"Сучаснаму чытачу праз без мала два тысячагоддзі не заўсёды лёгка зразумець пэўныя звароты ці асаблівасці мовы або рэаліі быту, што выклікае патрэбу ў пэўных каментарыях, але пераклад Новага Запавету павінен быць быць асабліва дакладным. Таму ў дужках я вырашыў падаваць і асобныя словы ці словазлучэнні, якія дададзены ў пазнейшых рукапісах грэцкага Новага Запавету, але якіх не было ў найста-ражытнейшых", - сказаў Анатоль Клышка.

Барыс Баль,
Беларускае Радыё Рацыя, Менск.

Ахвяраванні на ТБМ

- Лягушаў Алег - 100 000 р., ст. Ясень, Асіповіцкі р-н
- Піскуновіч Міхаіл - 100 000 р., в. Ломач, Полацкі р-н
- Касцюкевіч Зміцер - 100 000 р., г. Чэрвень
- Давідоўскі Ігар - 100 000 р., г. Менск
- Пухоўская Юлія - 100 000 р., г. Менск
- Гаева Ала - 50 000 р., г. Менск
- Рамаюк Тацяна - 100 000 р., г. Менск
- Восіпава А.Е. - 100 000 р., г. Гомель
- Фурс Антон - 100 000 р., г. Паставы
- Мануленка ўладзімір - 100 000 р., г. Берасце
- Філіповіч Станіслава - 1 018 000 р., г. Менск
- Сям'я Дзям'яненкаў - 200 000 р., г. Менск
- Краўцоў Мікола - 200 000 р., г. Гомель
- Лабька Зміцер - 200 000 р., г. Менск
- Панамароў Сяргей - 100 000 р., г. Менск
- Грышкевіч Л. - 50 000 р., г. Менск
- Рагоза Д. - 50 000 р., г. Менск
- Шкірманкоў Фелікс - 100 000 р., г. Слаўгарад
- Нурава Т.А. - 50 000 р., г. Менск
- Стралко В.В. - 50 000 р., г. Менск
- Невядомы - 200 000 р., г. Менск
- Прылішч Ірына - 50 000 р., г. Менск

- Навуменка Валянціна - 200 000 р., г. Менск
- Маркевіч Вера - 100 000 р., г. Барысаў

Наваполацкая суполка:

- Рымша Алясь - 250 000 р.
- Фарнэль Кастусь - 50 000 р.
- Кулік Анатоль - 50 000 р.
- Рындзевіч Вячаслаў - 100 000 р.
- Гняткоў Валеры - 80 000 р.
- Паўловіч Віктар - 80 000 р.
- Гацкі ўладзімір - 80 000 р.
- Мудроў Алег - 80 000 р.
- Шэвьяк Аляксандр - 80 000 р.
- Пісарэнка Алясь - 50 000 р.
- Пожанька Ігар - 50 000 р.
- Сідараў Сяргей - 100 000 р.
- Цвяцінскі Антось - 50 000 р.
- Кунцэвіч Уладзя - 100 000 р.

Дзейнасць ГА "ТБМ імя Францішка Скарыны" па наданні роднай мове рэальнага статусу дзяржаўнай вымагае вялікіх выдаткаў. Падтрымаць ТБМ – справа гонару кожнага грамадзяніна краіны.

Просім Вашы ахвяраванні дасылаць па адрас, вул. Румянцава, 13, г. Мінск, 220034, альбо пералічыць на разліковы рахунак ТБМ №3015741233011 у Аддзяленні № 539 ААТ "Белінвестбанк" код 739 (УНП 100129705) праз любое аддзяленне ашчадбанка Беларускага банкі.

Паведамленне			
Грамадскае аб'яднанне "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" УНП 100129705 атрыманніц плацяжы			
Аддзяленне № 539 ААТ "Белінвестбанк"			
Рахунак атрыманніц	3015741233011	Асабіны рахунак	739
(протэстант, імк, імк па-беларуску, адрас)			
Від плацяжы		Дата	Сума
Атрыманніц	на дзейнасць		
ТБМ			
Касіп		Пеня	Разам
Плательшчык			
Грамадскае аб'яднанне "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" УНП 100129705 атрыманніц плацяжы			
Аддзяленне № 539 ААТ "Белінвестбанк"			
Рахунак атрыманніц	3015741233011	Асабіны рахунак	739
(протэстант, імк, імк па-беларуску, адрас)			
Від плацяжы		Дата	Сума
Атрыманніц	на дзейнасць		
ТБМ			
Касіп		Пеня	Разам
Плательшчык			

